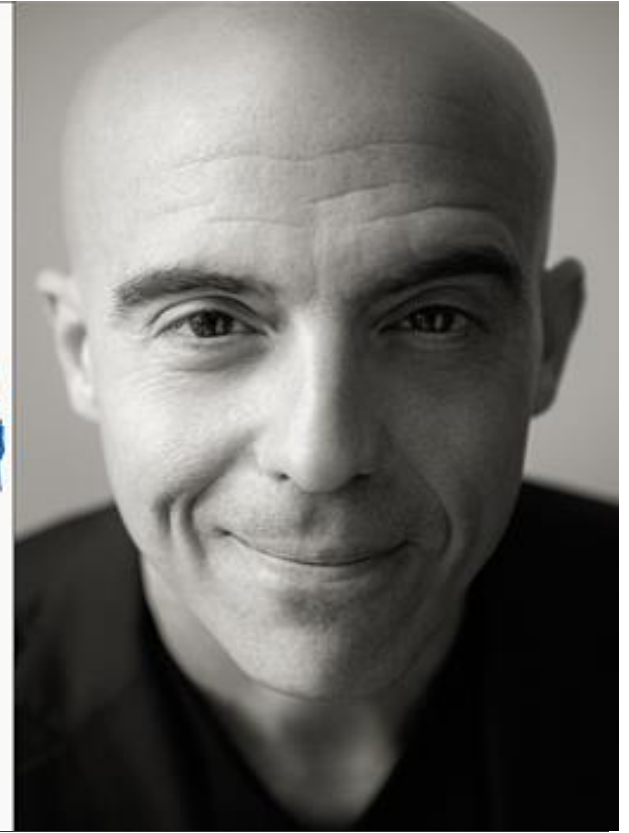

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

How Social Media Disrupts Our Elections,
Our Economy, and Our Health—and How We Must Adapt

THE HYPE MACHINE

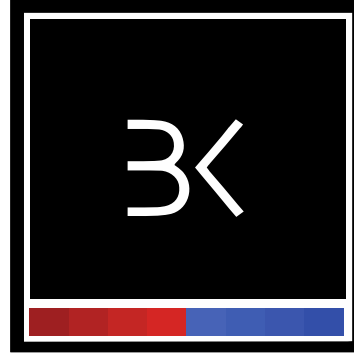
SINAN ARAL

CORONA-EKONOMİ BÜLTENİ

15 Ocak / 2021

Bu rapor; Covid-19 virüsünün dünya ekonomilerinde yarattığı ekonomik krizi, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Sosyal Medya Yutturmaca Makinesi mi?

- ❑ Bu hafta Prof. Dr. Sinan Aral'ın The Hype Machine kitabından hareketle gündemi değerlendirmeye çalışacağız.
- ❑ Prof. Sinan Aral şu anda Boston'daki MIT Üniversitesi'ndeki Sloan İş İdaresi Yüksekokulu'nda profesör, aynı zamanda da bu üniversitenin Dijital Ekonomi başlıklı inisiyatifinin direktörü.
- ❑ Arada girişimcilik de yapmış, şimdilerde daha çok yatırımcı rolünde: 2016 yılında, Aral'ın da kurucusu olduğu Humin adlı girişimi küresel bir çöpçatan uygulaması olan Tinder satın almış.
- ❑ Sinan Aral 2018 yılının dünyada en çok yankı uyandırmış sosyal bilim makalelerinden birinin de başyazarı. Aral ve arkadaşlarının yazdığı makale Science dergisine de kapak olmuş bir araştırma hakkında.
- ❑ Yalan haberlerin Twitter üzerinde gerçek haberlere göre çok daha fazla yaygınlıkta, hızda, oranda, ve genişlikte çoğaldığını bilimsel olarak ispat edip o senenin en değerli ikinci makalesi seçilmiş. Bu dört kategorinin İngilizcelerini (farther, faster, deeper & more broadly) ve makalenin linkini de merak edenler için ekleyeyim: “The spread of true and false news online”, Science, 9.3.2018.*

Sosyal Medya Yutturmaca Makinesi mi?

- ❑ 2001 yılında ekonometri alanında doktorasını yaparken; sosyal medyanın dijital ağlarda gelişecek şeklinin, bilginin, siyasi fikirlerin ve ekonomik fırsatların insanlar arasındaki akışını nasıl değiştireceğini, davranışlarımızı nasıl etkileyeceğini o zaman hayal etmiş.
- ❑ Bu noktada, bir hesaplamacı sosyal bilimci olmaya karar vermiş. Hesaplamacı sosyal bilimci yeni bir kavram: Sosyal bilimlerle bilgisayar mühendisliği ve büyük veri hesaplama yöntemlerini birleştiren yeni bir alan.
- ❑ Sinan Aral da bu alanın önde gelen akademisyen ve girişimcilerinden. Son yıllarda sosyal medyanın bir Yutturmaca Makinesi haline gelmesine sebep olan, kişisel bilgilerimizi kullanan, yalan bilgileri gerçeklerinden daha hızlı yayan, öfke söylemlerine yol açan, ve seçimlerin güvenliğini tehlikeye sokan tarafları ona bu kitabı yazdırmış.

Whatsapp ile Gündeme Gelen Sosyal Medya Sorunu

- ❑ Son hafta pek çok kişi Whatsapp'dan çıkıp, çıkmama kararını değerlendirirken sosyal medya ile de hesaplaşma imkanı buldu.
- ❑ Neydi peki bu hesaplaşma? Bedeli fiyatla belirlenmeyen yani «bedava» olan bir hizmetin gözle görünmeyen maliyeti ne olabilirdi?
- ❑ Aslında The Hype Machine'e bakacak olursak, seçimler, darbeler ve negatif etkilerle sonuçlanacak dezenformasyon..
- ❑ Hatta geçen yıl hatırlarsanız Whatsapp Hindistan'da bir çeşit mezhep savaşı başlatarak, nefrete maruz bile kalmıştı!
- ❑ Peki devlet ve küresel dışında bireysel baktığımızda hareket noktası neydi?
- ❑ Elbette ki kapitalizmin olmazsa olmazı Pazarlama Stratejisi !!!
- ❑ Evet, artık klonlanmış kişiliklerimiz birer pazarlama stratejisi ürünü, peki nasıl dersek tabii ki verilerimiz aracılığı ile...

Whatsapp ile Gündeme Gelen Sosyal Medya Sorunu

- ❑ Sosyal medya kullanımındaki en büyük etmen aslında sosyal bir tür olan bireyin nöronları vasıtası ile bu dijital süreçte kendini yeniden keşfetmesine dayalı..
- ❑ Öyle ki hem ekonomik anlamda ciddi bir tekel oluşturan sosyal ağ sektörüne karşı, hem de bir parçası olmak aslında gelecek sosyo kültür için tam bir dilemma..
- ❑ Basitçe görüşümü beyan etmem gerekirse; Facebook, Whatsapp'ı satın aldığı anda aslında beklenen bir süreçti verilerin açılması;
- ❑ Zira pek çok kişinin de anlayacağı üzere Facebook, Instagram, Tweeter ya da ismi ne olursa olsun, bila bedel hizmet veren ve çok yüklü maliyetlere sahip olan şirketlerin tek para kazanma amacı reklam olamazdı hiç kuşkuşuz.
- ❑ Sonuçta hangi reklamın kime önerileceğinden tutun da ne zaman ne satın aldığımız ve dahi çok sevip, hiç sevmediğimiz durumlara göre desteklediğimiz parti ya da spor takımının belirlenmesi bizim verilerimizin analizi sonucu ortaya çıkan gerçekler...

KVKK'a GÖre..

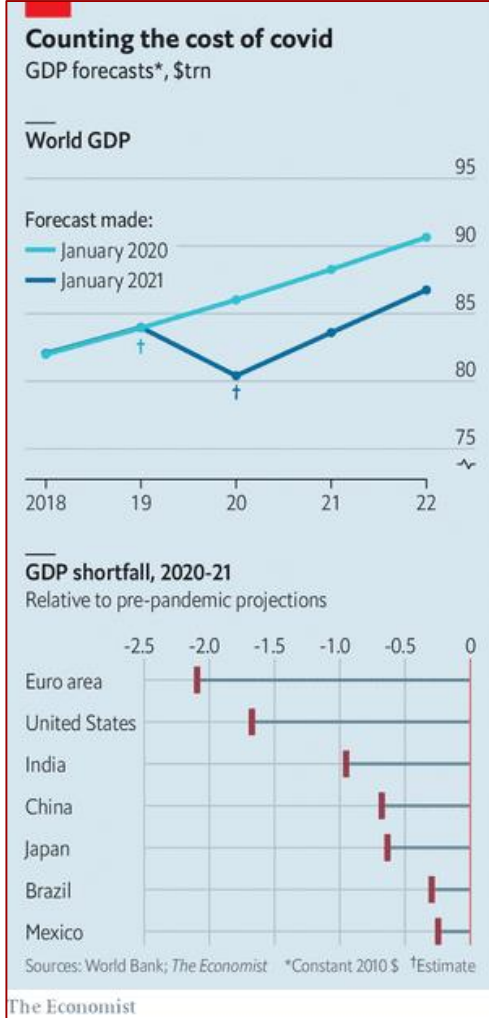
- ❑ 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile Anayasanın özel hayatın gizliliğini düzenleyen 20. maddesine belirtildiği gibi temel bir hak olarak düzenlenen kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı, Anayasanın kişinin hak ve ödevlerine ilişkin bölümünde yer almıştır.
- ❑ Aynı şekilde kişisel verilerin korunmasına ilişkin hak Anayasada çizilen sınırlar çerçevesinde diğer hak ve özgürlükler lehine sınırlandırılabilir. Avrupa Birliğine uyum kapsamında hazırlanan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı 18 Ocak 2016 tarihinde TBMM Başkanlığına sevk edildi.
- ❑ Bu ifadelerle göre “kişisel veri”, kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi ifade etmektedir. Kişisel veriden söz edebilmek için, verinin bir gerçek kişiye ilişkin olması ve bu kişinin de belirli ya da belirlenebilir nitelikte olması gerekmektedir. Yani saklanan veya işlenen veride kişinin net olarak belirtilmiş olması şartı vardır.

KVKK'a GÖre..

- ❑ Yine bir süredir hatırlanacağı üzere Sosyal ağların Türkiye'de temsilcilik açma zorunluluğu gündeme gelmişti.
- ❑ Hatta Youtube sayfamda Youtube'un temsilci ataması ile ilgili bir program da yapmıştım.
- ❑ Temsilcilik dışında üzerinde KVKK kapsamında hala çalışılan bir konu var ki o da yurtdışına veri aktarımı,
- ❑ Bu konu ile ilgili olarak veri paylaşımında güvenli ülkelerin belirlenmiş olması gerekiyor.
- ❑ Pratikte Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da uygulanan öğrencinin ad soyad ve bilgilerinin Whatsapp da paylaşılıyor olması ya da gmail üzerinden iş yerimizle ilgili verileri paylaşmak aslında suç!
- ❑ Ancak çoğumuz uygulamada bu süreçleri takip etmekteyiz.

Covid-19'un Ekonomik Maliyeti

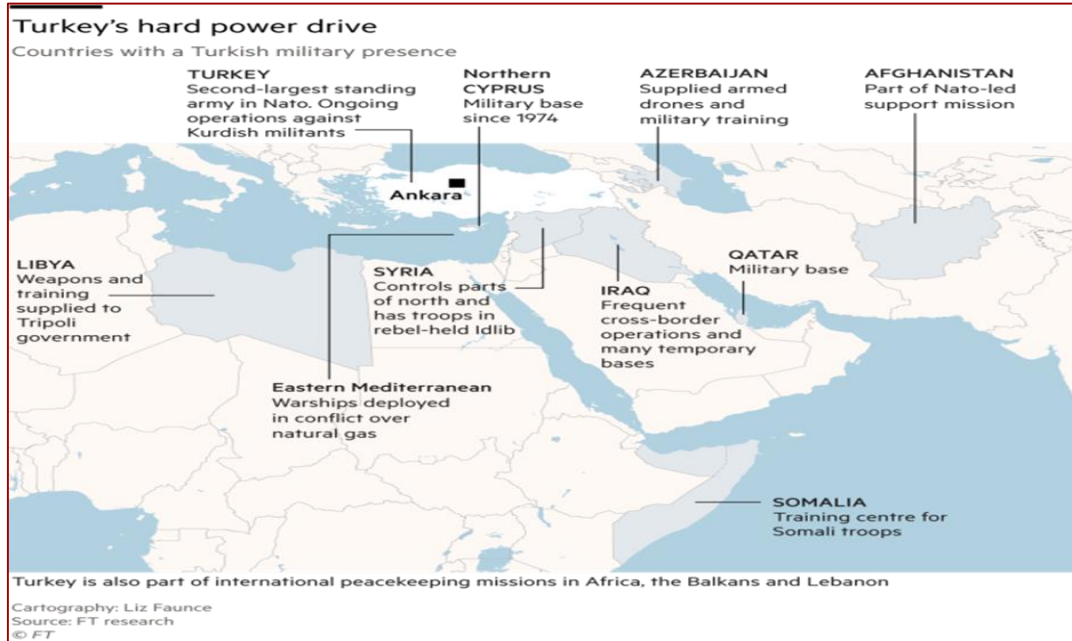
- ❑ The Economist, makalesinde Covid-19'un ekonomik maliyetini Dünya Bankası GSYİH büyüme beklentisine göre karşılaştırmış.
- ❑ Bu hesaplama baz alındığında 2020 yılında Covid-19'suz küresel GSYİH , % 2,5 büyüyerek, 86 Trilyon\$'a ulaşacaktı.
- ❑ Oysa pandemik süreç, global ekonomiyi %4,3 daralttı ve 2010 kurlarına göre yaklaşık zarar 5,6 Trilyon\$
- ❑ 2021 yılı için ise bankanın %5,3 tahmini ; % 4'e çekilmiş durumda ve yaklaşık kayıp 4,7 Trilyon\$

FT, The Guardian Weekly v.s Yabancı Basın

- ❑ Bu hafta FT, üç seriden oluşan bir Recep Tayyip Erdoğan Türkiye'si yazı dizisi yayınladı.
- ❑ İlk yazıda; Türkiye'nin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Libya'daki iç savaşın gidişatını değiştirdiğini ve Kafkasya'da Rusya'nın sınırlarını açığa çıkardığını, ancak dış politikada yaşanan "türbülansların" doğrudan dış yatırımları sekteye uğrattığını ifade etti.
- ❑ Karabağ savaşında Azerbaycan'a verdiği desteği güç kullanım odaklı sert dış politika tavrına bağladığını ve Ortadoğu'daki tavrı ile NATO müttefiklerini kızdığını,
- ❑ Hatta Trump'ın seçilmemesi ile dış yatırım çekme ihtiyacının birbirine bağlandığını ifade etti.

FT, The Guardian Weekly v.s Yabancı Basın

- ❑ Erdoğan'ın "Türkiye'nin dünya sahnesinde şahlanış gerçekleştirdiği" ifadesinin değerlendirildiği habere göre, bu stratejinin bazı önemli riskler barındırdığı kaydedildi.
- ❑ Özellikle Türkiye'nin Sert Güç Kullanımı başlıklı, aşağıdaki haritada Kıbrıs ve PKK unsurlarına bakışı oldukça rahatsız edici!

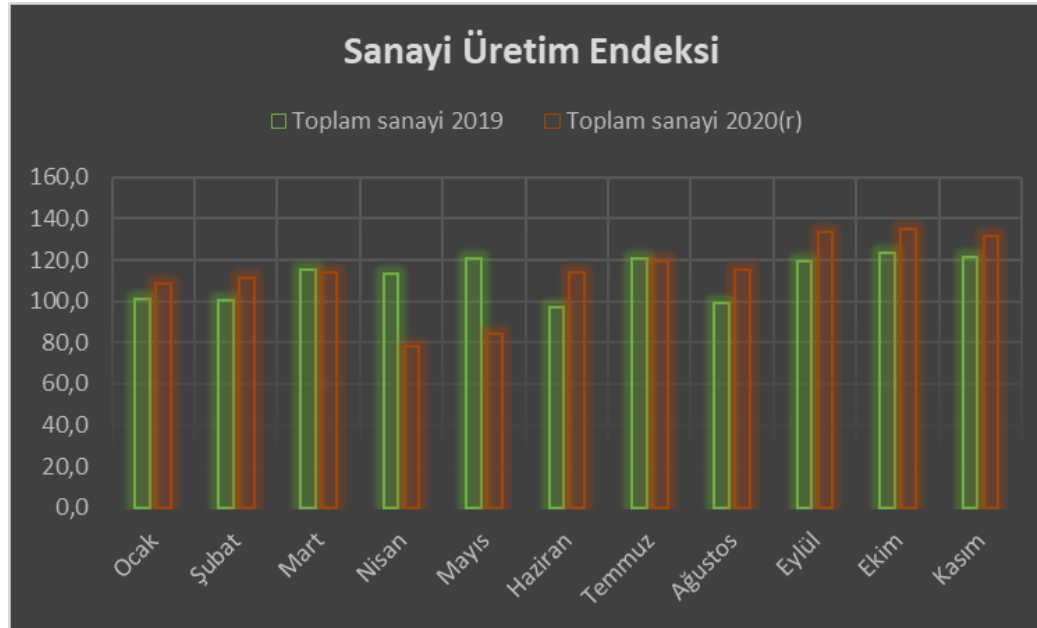

FT, The Guardian Weekly v.s Yabancı Basın

- ❑ FT'nin yazı dizisinin diğerk bir bölümünde ise
- ❑ Balkanlardaki Türklerin mali ve insan hakları açısından Ankara'ya bağılı olduğu ve Amerikan Demokrasi İzleme grubuna göre Gulen (FETÖ) olayı ile ilgili olarak 17 ülkeden 60 suçlu iadesi aldığıını ifade ediyor. Gulen'den söz ederken 79 yaşında ülkesinde sürülmüş bir vaiz ifadesini kullanılmış!
- ❑ Yine bu haftanın The Guradian Weekly dergisinde ise Türkiye, İngiltere arasında 1 Ocak'tan itibaren geçerli olan STA anlaşmasına atıfta bulunan yazının başlığı ise çok manidar: «Hiç Şüphesiz, Küresel Britanya ticari anlaşmalarda insan haklarını göz ardı ediyor»...
- ❑ Bu ve buna benzer yazıların çoğundan anlaşılıyor ki Türkiye'nin global çıkarları, globalizmi emperyalizmle birleştiren belli ülkeler açısından tehlike arz ediyor.
- ❑ Zannediyorum ki Türkiye'yi yurt dışına daha iyi anlatmanın zamanı çoktan gelmiştir ve bu konuda ülkemizin bir bütünlük içinde olabilmesi hayati önemdedir.

Sanayi Üretim Endeksi, Kasım-2020

- Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2020 yılı Kasım ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %4,6, imalat sanayi sektörü endeksi %11,6 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %7,5 arttı.

Konut Satış İstatistikleri, Aralık 2020

- ❑ Türkiye genelinde 2020 yılında 1 milyon 499 bin 316 konut satış sonucu el değıştirdi.
- ❑ Ocak-Aralık döneminde ipotekli konut satışı %72,4 artarak 573 bin 337, diğeri satış türlerinde ise %8,9 azalarak 925 bin 979 oldu.
- ❑ Konut satışlarında 2020 yılında, İstanbul 265 bin 98 konut satışı ve %17,7 pay ile ilk sırayı aldı. İstanbul'u, 157 bin 95 konut satışı ve %10,5 pay ile Ankara, 93 bin 457 konut satışı ve %6,2 pay ile İzmir izledi. En az satış ise 192 konut ile Ardahan'da oldu.

